

1208

1. písomná zmienka

CHTELNIČAN

štvrt'ročník obce Čhtelnica

ROČNÍK XIV.

JANUÁR-MAREC 2024

ČÍSLO 1

100. výročie

Dobrovoľného hasičského zboru Čhtelnica

4. mája 2024

areál chtelnického kaštieľa

Program:

12:00 slávnostná svätá omša v Kostole Najsvätejšej Trojice

13:15 kladenie venca pri pomníku sv. Floriána

14:00 slávnostný obed členov DHZ

14:45 spanilá jazda hasičských vozidiel ulicami
Čhtelnice a cez okolité obce

17:00 oficiálny začiatok osláv v areáli chtelnického kaštieľa

17:30 odovzdanie pamätných listín bývalým členom
DHZ Čhtelnica

18:30 zaradenie hasičského automobilu
Škoda 706 RTHP CAS 25 do výjazdu

20:00 koncert kapely **Kmet'oband** (Igor Kmet'o st.)

21:00 tanečná zábava DJ Peter Lukačovič

Počas celého podujatia bude sprístupnená: - expozícia z minulosti a súčasnosti DHZ Čhtelnica
- prehliadka hasičských vozidiel

Vstup voľný

Občerstvenie je zabezpečené.

Sponzori:

Príhovor starostu obce

Milí Chtelníčanovia, po uplynutí troch mesiacov vám opäť prinášame nové číslo časopisu Chtelníčan, v ktorom sa dočítate o udalostiach, ktoré sa v našej obci udiali a rovnako aj podujatia,

ktoré sa pripravujú.

V nasledujúcom období sa Obecný úrad zameria na rozšírenie kapacity Materskej školy a zároveň je pripravovaná aj rekonštrukcia areálu Základnej školy. Zlepšenie kvality životného prostredia v obci zabezpečí pokračovanie budovania vodozádržných opatrení.

V tomto roku bude ukončená obnova pivničných priestorov kaštieľa, čo nám opäť rozšíri možnosti organizácie podujatí pre vás. Obecný úrad v spolupráci s obecnými organizáciami vynakladá úsilie na pripravovanie podujatí najmä pre svojich občanov. Najväčšou spätnou väzbou pre nás všetkých je práve vaša účasť a preto ma mrzí, keď je počet návštevníkov nízky, a to aj napriek bezplatnému vstupu.

Rozmanitosťou podujatí ponúkame všetkým záujmovým skupinám možnosť kultúrneho vyžitia ako to môžete vidieť na plagátoch v tomto čísle novín.

V uplynulých dňoch sa uskutočnilo slávnostné otvorenie CIZS – Centra integrovanej zdravotnej starostlivosti, teda zdravotného strediska, do ktorého priestorov ste mohli nahliadnuť prostredníctvom fotiek v minulých číslach časopisu. Po roku bola ukončená a skolaudovaná budova, v ktorej vám bude v budúcnosti poskytovaná zdravotná starostlivosť v piatich medicínskych odboroch – všeobecná ambulancia pre dospelých, ambulancia pre deti a dorast, zubná ambulancia, gynekologická a očná ambulancia. Uskutočnenie tejto rekonštrukcie považujem za veľmi prospešnú pre našu obec, ktorá výrazne zvýši kvalitu života v nej. Rád by som sa poďakoval všetkým, ktorí sa podieľali na rekonštrukcii tejto stavby, najmä Obecnému podniku služieb Chtelnica, ktorého pracovníci sa vo vysokej miere podieľali na ukončovacích prácach.

Ing. Ján Horváth, starosta obce

Z OBECNEJ MATRIKY

Srdečne blahoželáme...

92 rokov oslávil

Ján Puttera

80 rokov oslávili

Vladimír Piešťanský
Marián Bašnák
Terézia Bašnáková

**Veľa šťastia
na spoločnej ceste
životom...**

Mgr. Zuzana Halgašová
a Ing. Marcel Císar,

Ingrid Máčalová
a Mário Brezina

Vitajte medzi nami!

Nina Pauflerová
Karolína Kalužová
Alex Machovič
Alex Pestún
Hana Rehtoriková

S úctou spomíname...

Michal Bašnák 86 r.
Viera Dubajová 78 r.
Gabriela Putterová 85 r.
Anna Hlúchová 54 r.
Štefan Hlaváč 86 r.
Ján Cepko 85 r.
Ján Damaškovič 79 r.

Rodičovské združenie a ZŠ v Chtelnici Vás pozývajú na

TEMATICKÝ PLES

80's a 90's

Sobota
13. apríl 2024
20:00
KD CHTELNICA

O zábavu sa postará
DJ Branislav Slezák

- ✦ Welcome drink
- ✦ Švédske stoly
- ✦ Víno, nealko, káva
- ✦ Zákusky, pagáče
- ✦ Fotka na pamiatku
- ✦ Bohatá tombola

30€
osoba

Oblečenie k téme je vítané, nie však povinné.
Vstupenky si môžete zakúpiť v kvetinarstve pod OČU u p. Brichtovej.

Deň detí v Chtelnici

1. jún 2024 od 15:00 hod.
nádvorie kaštieľa v Čhtelnici

DÚHALKA

Rozprávky líšky a vlka

Maľovanie na tvár
Krivé zrkadlá
Skákacie hrady
Zmrzlina

Stánky s hračkami, cukrovinkami

OTVORENIE LETA

22.06. KAŠTIEL' ČHTELNICA

**NEZNÁMI
DUO UKITAS
ŠČAMBA
HELENINE OČI
MUSIC FOUR BAND
DJ PETER**

Maxi Ticket.sk

GASTRO ZÓNA • PROGRAM PRE DETI

Vianočné trhy

Piatok 8. decembra a sobota 9. decembra minulého roku patrili v našej obci vianočným trhom.

Obecný úrad sa v spolupráci s miestnymi obyvateľmi oba dni postarali o pravé vianočné občerstvenie v podobe kapustnice, gulášu aj sladkých pečených dobrôt.

Návštevníci sa mohli na námestí zohriať vareným vínom, či čajom.

Hoci pravému vianočnému čaru chýbala biela pokrývka, kultúrny program vytvoril viac ako dostatočnú predvianočnú atmosféru.

V piatok sa stánkový predaj, v ktorom boli okrem dobrôt aj rôzne vianočné dekorácie, začal o 17. hodine. O hodinu na to sa k predávajúcim pridala zvukovým doprovodom DH Chtelnica a Klenovanka.

V sobotu sa trhy začali už krátko po obede a boli spojené s príchodom Mikuláša. Oficiálny program s práním príjemnej vianočnej atmosféry otvorili detičky z MŠ a po nich prišli na rad aj deti z CZUŠ. Zaspievali nám rôzne koledy a zarecitovali krásne básničky.

Nasledovalo slávnostné rozsvietenie vianočného stromčeka. Po ňom už prišiel očakávaný Mikuláš aj s darčekom. Samozrejme, spoločnosť mu robil aj známy kamarát čert.

Keď už mali všetky poslušné deti v rukách sladký balíček,

mohlo nasledovať hudobné vystúpenie Ivana Sersena a Hudobnej skupiny JIMM. Tí sa o zábavný program starali následne až do večera.

Veríme, že ste si užili bohatý kultúrny program so skvelou atmosférou a naše poďakovanie patrí všetkým, ktorí akokoľvek prispeli k spríjemneniu tohto spoločne stráveného najkrajšieho obdobia v roku.

Text: N. Malovcová

Foto: P. Lukačovič

DHZ Chtelnica

Milí spoluobčania, ani sme sa nenazdali a štvrtý rok ubehol ako voda. Začína nám jar a obdobie a lúče slnka nás lákajú do záhrad, v ktorých začneme pripravovať nielen pôdu, ale aj trávnaté plochy pred novou sezónou. Chceme vás v tomto období osloviť, pretože jar je považované za najviac rizikové z hľadiska vzniku požiarov. V značnej miere to závisí aj od vývoja počasia. Rýchle šírenie požiarov podporuje najmä dlhotrvajúce sucho a vietor.

Najčastejšie hasiči vyrážajú k požiarom suchých porastov (kríky, tráva). Tieto požiare vznikajú najmä kvôli vypaľovaniu suchej trávy, odhodením ohorkov z cigariet a opekačkami na nevyhradených miestach v prírode. Preto upozorňujeme občanov, aby nevypaľovali trávu na svojich pozemkoch a v chatových oblastiach. Za porušenie tohto zákazu hrozí fyzickej osobe pokuta do výšky 331 € a právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi do 16 596 €.

Činnosť DHZ

Vo februári tohto roku sa konala výročná členská schôdza DHZ Chtelnica, na ktorej sme zhodnotili našu činnosť v roku 2023 a zadali si nové ciele a úlohy, ktoré sa budeme snažiť naplniť v roku 2024.

Podarilo sa nám dokončiť repas nášho Trambusu, ktorý sme celý obrúsili a nastriekali. Generálkou tiež prešiel celý motor, ktorý dostal nové piesty a valce. Odrobili sme na ňom vyše 460 hodín prác, preto pevne veríme, že nám bude ešte dlho slúžiť.

4. mája nás čakajú oslavy 100. výročia založenia DHZ Chtelnica, na ktoré vás srdečne pozývame. Konať sa budú od 17:00 v areáli chtelnického kaštieľa. O 13:00 sa bude konať svätá omša v našom farskom kostole. Podrobný program nájdete na našich sociálnych sieťach, nástenke pri zdravotnom

stredisku a na káblovej televízii obce Chtelnica.

Ako každý rok, tak aj tento sa bude konať 13. júla podujatie „Hasiči deťom“. Pre deti chystáme bohatý program.

28. augusta sa stretneme pri príležitosti sviatku SNP v malom parku, kde si uctíme obete padlých vojakov a v areáli kaštieľa spoločne zapálime slávnostnú vatru.

Začína sa nám aj nová sezóna súťaží, na ktorú sme počas zimy každý týždeň trénovali. Veríme, že bude pre náš zbor a našu mládež taká úspešná ako minulý rok.

14. septembra pripravujeme súťaž klubu mladých hasičov aj u nás v Chtelnici. Konať sa bude na futbalovom štadióne a pevne veríme, že prídete podporiť našu hasičskú mládež.

Text: L. Prvý, predseda DHZ

Foto: Archív DHZ Chtelnica

Účasť na súťaži zručností mladých hasičov vo Vrábľoch, marec 2024.

17. ročník výstupu na Klenovú

Sobotné ráno nás prebudilo poriadnym vetrom. Milovníkov turistiky však vietor rozhodne nemohol odradiť. Veselo sme vykračovali za našou metou: Klenová (585m n.m.). Hrnuli sa tam malí i veľkí turisti (dokonca aj štvornohí) zo všetkých strán – od Chtelnice, Dolného Lopašova, Prašníka, Pustej Vsi, Brezovej pod Bradlom... Cesta lesom krásne ubiehala. Výhľady boli nádherné – najmä keď sa slniečko usmialo na mohylu na Bradle, ktorá svietila v diaľke ako Tádž Mahal v Indii. Zo značenej vyhladky smerom k Pustej Vsi sa hrdo vypínali do výšky známe vrcholy Marháta, Veľkého Plešivca, Veľkej Javoriny, Vrchu Slobodných. Po krátkom občerstvení sme pokračovali na zraz pod vrcholom Klenovej, kde sa to doslova hemžilo spokojnými turistami. Jedni debatovali, druhí spievali,

ďalší opekali špekáčky a slaninku ale všetci držali v rukách medailu zo 17. ročníka výstupu na Klenovú. Klobúk dolu, lopašovskí organizátori odvedli dobrú prácu. Ťažko sa odchádzalo, ale ešte nás čakali netopiere v jaskyni. Videli sme ich síce iba malým okienkom v plechových dverách, ale taký pohľad sa vám nenaskytne každý deň! Túru sme zakončili rozhľadňou pod Klenovou a hurá domov s pevným rozhodnutím, že o rok sa tu opäť stretneme.

Text: V. Krajčovičová

Foto: Zdroj FB, M. Fabova

Fašiangová zabíjačka

V obciach sa tradícia domácich zabíjačiek postupne obnovuje a preto Chtelnica už tradične každým rokom organizuje v čase fašiangov obecnú zabíjačku. Tento rok to vyšlo na sobotu 10.2.2024. Organizátori poskytli zúčastneným možnosť sledovať proces, ktorý mladší občania videli možno aj prvý raz v živote. Starší občania si zasa oživilí dávno zabudnuté spomienky na takúto udalosť. Počasie udalosti prialo, bol krásny slnečný deň aj napriek tomu, že v kalendári svietil február.

V areály pivníc kaštieľa sa o program počas zabíjačky postarali šabľovníci so svojím typickým tancom a hudobný sprievod mali na starosti členovia DH Chtelníčanka a neskôr Sebi band.

Krátko po 14. hodine sa v okolí kaštieľa začala šíriť typická vôňa pečeného mäsa, zabíjačkovej kaše a iných mäsových špecialít, zabezpečený bol aj pitný režim.

Obyvatelia mali možnosť ochutnať práve pripravené a ešte horúce zabíjačkové špeciality priamo na mieste, no v ponuke boli aj produkty ako tlačienka či masť, ktoré si mohli odniesť so sebou domov.

Text: N. Malovcová

Foto: Archív Obce

„Fašiangy, Turíce“ v Chtelnici

S fašiangovým obdobím sa v našej obci lúčime typickým tancom mládencov – šabľovníkov. Tí ho našim občanom v sprievode dychovky zatancujú prakticky pred každým domom, ktorý práve nesmúti za stratou milovanej osoby.

Chtelníckí šabľovníci sa aj v tomto roku vydali na vyčerpávajúcu púť celou dedinou, aby sa v sprievode miestnej dychovky rozlúčili s fašiangovým obdobím „skákaním

pod šable“. Spoločnosť im robili aj dievčatá v krojoch, ktoré zasa zobraли do tanca každého muža, ktorého uvidia len tak stáť.

Dlhou a dôslednou prípravou a nasledujú predchádzajúce generácie Chtelníčanov, ktorí túto tradíciu založili približne v polovici 18. storočia.

Trojdnový maratón odštartovali mládenci a devy v jednotnom oblečení v nedeľu 11. februára v najdôležitejších inštitúciách obce: v kostole, na fare, na obecnom úrade a v pálenici. Takto pokračovali od domu k domu až do večera.

V pondelok ráno „skákanie pod šable“ pokračovalo v dolnej časti dediny. V utorok už šabľovníci museli zvládnuť zvyšok Chtelnice a večer následne pochovali basu, čo je posledná zábava pred dlhým pôstom.

Nezvyčajný tanec chtelníckych šabľovníkov má pripomínať zázak derešovania, ktorý platí od roku 1746. Odvtedy sa fašiangové obdobie v Chtelnici končí takýmto trojdnovým, naozaj originálnym podujatím.

Text: N. Malovcová

Foto: P. Lukačovič

Dva pohľady na svet

Obraz s portrétom režiséra Juraja Jakubiska so symbolickou tisícročnou včelou, či Jozefa Krónera ako sváka Ragana pod Vrbovskou šikmou vežou, alebo portréty známych maliarov - Picassa, Salvadora Dalího, Vincenta van Gogha a mnoho ďalších, si môžu pozrieť návštevníci Malokarpatskej galérie v Chtelnici na výstave, ktorá bola otvorená 2.3.2024 a potrvá do 7.4.2024.

Juraj Ďuriš, autor spomínaných obrazov a všestranný umelec z obce Dubovany, ich doplnil väčšími drevenými sochami, ktoré upútajú návštevníka spracovaním materiálu i svojím námetom. Dynamické obrazy Juraja Ďuriša plné emócie a energie z jeho vnútorného sveta sa vo výstavných priestoroch striedajú s obrazmi malebných zákutí druhého vystavujúceho autora Rudolfa Rypáka. Sú to obrazy inšpirované náladou krajiny krásneho regiónu Slovenska, jeho rodných Kysúc a Piešťan, kde žije a výtvarne tvorí od roku 1985. Jeho „Tancujúce brezy“ vyžarujú pozitívnu energiu, les šumí, vzduch i voda prúdi, slnko i mráz pália. Svoje olejomaľby tvorí štetcom i špachtľou. A keďže Rudolf Rypák je umelec plný tvorivého nepokoja, časť vystavených obrazov je venovaná i abstrakcii. Rudolf Rypák je členom Umeleckej besedy Slovenskej a Výtvarného klubu v Piešťanoch, ktorý aj vedie.

Výstavou s názvom Dva pohľady na svet otvorilo OZ KRUH nový výstavný rok 2024. Ten starý ukončili tematickou výstavou Vianoce v galérii, ktorá bola spojená s prezentáciou kníh *Náš pán doktor* a *Rozlúčenie s Karolom Kapellerom*. Zúčastnených potešil tiež úžasný koncert hudobnej skupiny Maslo a vystupujúce deti odmenili veľkým potleskom.

Ukončenie roka sa teda v galérii nieslo v dobrej nálade a v pozitívnom duchu. Členovia OZ KRUH dúfajú, že i tento rok prinesie návštevníkom galérie veľa zaujímavých a nevedných umeleckých zážitkov a galéria tak bude mať naďalej svojich fanúšikov a podporovateľov.

Múzeum a galéria sú opäť otvorené v čase 10:00 - 12:00 hod. a 13:00 – 16:00 hod. vo štvrtok, v piatok, v sobotu i v nedeľu.

Text: Mgr. R. Lukačovičová

Foto: M. Slabý, P. Lukačovič

Výstava Dva pohľady na svet v Malokarpatskej galérii.

Skupina JIMM.

Skupina MASLO.

Vystúpenie Klenovanky na vianočných trhoch v Trnave

Spevácka skupina Klenovanka mala veľký úspech na Dňoch seniorov v Trnave, a preto znova vystúpila aj na vianočných trhoch. Trnavské osvetové stredisko v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja zorganizovalo vianočné podujatie - Čas radosti, veselosti, ktoré sa uskutočnilo v termíne 16. – 17. decembra vo dvore Domu hudby Mikuláša Schneidera Trnavského v Trnave.

V sobotu 16.12.2023 o 14:00 hod. program otvorila spevácka skupina Klenovanka z Chtelnice. Vystúpenie začalo s niekoľkominútovým oneskorením spôsobeným výpadkom elektrického prúdu. Organizátori vzniknutý problém riešili cez náhradné napájanie predlžovacími káblami. Počas vystúpenia nastal skrat a vypadlo všetko elektrické napájanie vrátane mikrofónov! Klenovanka si zachovala profesionálnu úroveň a bez zaváhania dokončila pieseň, čo sa stretlo s veľmi kladným ohlasom. Po niekoľkých minútach a oprave mohla skupina pokračovať vo svojom programe. Našťastie, do konca vystúpenia neprišlo k žiadnemu mimoriadnemu prerušeniu. Členovia Klenovanky boli z prerušovaného vystúpenia

nešťastní, ale o to viac si získali sympatie a uznania ľudí, ktorým sa vystúpenie veľmi páčilo.

Potom v programe pokračovala dychová hudba Chtelnička, ktorá použila len nevyhnutný počet nástrojov napájaných elektrickou energiou. Tóny hudby sa niesli ďaleko a prilákali množstvo divákov. Obidve vystúpenia prispeli k príjemnej predvianočnej atmosfére a zanechali dobrý dojem na návštevníkoch.

Text a foto: I. Cisár

HUDBA BEZ HRANÍC

Tradičné podujatie zamerané na prehliadku dychovej hudby sa uskutoční 15. júna 2024 na nádvorí chtelnického kaštieľa v Chtelnici.

Ako to už býva zvykom, slávnostné otvorenie hudobného popoludnia patrí domácej DH Chtelnička a o 15.30 hod.

Po nej bude nasledovať dychová hudba DH Drietomanka, ktorej história siaha až do roku 1866, keď v tejto pohraničnej obci pri Trenčíne vznikla prvá dychovka. V roku 2016 nahrala Drietomanka v poradí jedenásty nosič s názvom „Drietomskí muzikanti vyhrávajú... 150 rokov“, ktorý bol vydaný pri príležitosti 150 výročia.

O 19.00 hod. nasleduje vystúpenie muzikantov z českých Ratíškovíc. Veselú muziku založili pred 48 rokmi a v súčasnosti už piata generácia jej členov pokračuje v tejto tradícii aj naďalej. V ich repertoári nájdete polky, valčíky i pochody.

Tešíme sa na stretnutie s Vami!

-red-

DH CHTELNIČANKA A OBEC CHTELNICA

VÁS POZÝVAJÚ
NA HUDOBNÉ POPOLUDNIE

HUDBA BEZ HRANÍC

15.6.2024

CHTELNICA
PRI KAŠTIELI

PROGRAM:

15.30 - 16.30 DH CHTELNIČANKA

17.00 - 18.30 DH DRIETOMANKA (SK)

19.00 - 22.00 DH VESELÁ MUZIKA
Z RATÍŠKOVIC (CZ)

Vstup ZDARMA, občerstvenie zabezpečené

Karneval v MŠ Chtelnica

Dňa 8. 2. 2024 sa v jedálni ZŠ uskutočnil škôlkársky karneval. Zúčastnilo sa na ňom množstvo krásnych a kreatívnych masiek od superhrdinov a superhrdiek cez víly, princezné a rôzne rozprávkové bytosti. O zábavu sa postarali animátori z agentúry Step-up. Deti tancovali, hľadali poklad a plnili rôzne pirátske úlohy. Tak ako každý rok, aj teraz deti mali možnosť vyhrať v tombole množstvo hodnotných cien.

Chceli by sme poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na organizácii alebo akokoľvek inak sa zapojili, či už darovaním cien do tomboly, výbornými koláčikmi alebo fotobúdkou.

Text: Bc. K. Einšpiglová

Foto: P. Lukačovič

Škola a školáci

Neuplynulo veľa času od Vianoc a už je tu Veľká noc. Za tento čas, ktorý preletel veľmi rýchlo, sme prežili rušné obdobie. Pred vianočnými sviatkami sa tak rozšírila chorobnosť, že sme museli prerušiť vyučovanie a žiaci si užili predĺžené prázdniny. Našťastie, po Vianociach sa nám takáto situácia neopakovala, hoci množstvo škôl prerušilo vyučovanie práve v tomto čase.

Naši žiaci sa vzchopili, aby ešte dotiahli niektoré veci, ktoré by im zlepšili hodnotenie na polroku. Doťahovali nedotiahnuté a presviedčali o svojich kvalitách. Niektorým sa to podarilo. Myslel však opantali fašiangy, ktoré sa tu v Čhtelnici slávia „veľmi vážne“. Deti boli ako na ihlách, vedeli, že jedným z vrcholov tohto času je školský karneval. Ten sme pripravili 9. februára v priestoroch školy. Deti opäť prekvapili maskami, ktoré sme ešte nevideli. Zaujali zvieratká, koláče, jedlo, ovocie, ale i masky lode a didžeja. V krásne vyzdobenom prostredí urobili zábavu naši siedmáci. Naše kolegyně a kolegovia sa postarali, aby sa deti dosýta zabavili a zatancovali. Popritom sme sa postarali o výborné občerstvenie. (Kto si nedal chutné palacinky, môže banovať.)

Ak by ste si mysleli, že po fašiangoch sme sa vrátili do nudných časov, mýlili by ste sa. Absolvovali sme „farebný týždeň“, ktorý nás presvedčil, že škola nie je čiernobiela a že každý z nás je originál. Práve to je príčinou, že svojimi skutkami, slovami, emóciou i svojou prítomnosťou vyfarbujeme školu rôznymi farbami. Záver februára patril tradičnému festivalu prednesu - Hollého pamätníku. Najprv deti prvého stupňa a potom druhého stupňa predniesli prózu a poéziu pred svojimi spolužiakmi. Najlepší žiaci postúpili do okresného kola.

Dovoľte, aby som Vás pozval na rodičovský ples, ktorý sa bude konať 13. apríla. Príďte sa s nami zabaviť a užít si veľkonočný čas s priateľmi.

Zároveň by som chcel všetkých Vás pozvať na podujatie Otvorená škola, ktorá sa bude konať 8. júna v areáli základnej školy. Čaká Vás príjemný program, sprievodné workshopy a chutné občerstvenie.

Text: PaedDr. A. Hipík

Foto: P. Lukačovič

Školský karneval.

Nechajme sa podmaniť krásou, ktorú do života vnáša Božie slovo

Evanjelium je knihou života, ale veľmi veľa veriacich ho nikdy neprečítalo od začiatku do konca. Svätý Otec o tom hovoril počas svätej omše, ktorú slávil vo Vatikánskej bazilike pri príležitosti „Nedele Božieho slova“ - 21. januára 2024.

Počuli sme, že „Ježiš im povedal: ‚Podťe za mnou‘ [...]. A oni hneď opustili siete a išli za ním“ (Mk 1, 17 - 18). Moc Božieho slova je veľká, ako sme počuli aj v prvom čítaní: „Toto Pánovo slovo bolo povedané Jonášovi: ‚Vstaň, choď do Ninive [...] a ohlasuj im‘ [...]. Jonáš vstal a išiel [...] podľa Pánovho slova“ (Gn 3, 1-3). Božie slovo uvoľňuje silu Ducha Svätého. Je to sila, ktorá priťahuje človeka k Bohu, ako to urobila s tými mladými rybármi, ktorých ohromili Ježišove slová; a je to sila, ktorá posieľa k iným, ako to urobil Jonáš, ktorý vyšiel k tým, čo boli ďaleko od Pána. Slovo teda priťahuje k Bohu a posieľa k iným, v tom je jeho dynamika. Nenecháva nás uzavretých do seba, ale rozširuje srdce, núti nás zmeniť smer, prevracia zvyky, otvára nové scenáre, odhaľuje nepredstaviteľné horizonty.

Bratia a sestry, Božie slovo chce toto urobiť v každom z nás. Tak ako v prípade prvých učeníkov, ktorí prijali Ježišove slová, opustili svoje siete a začali úžasné dobrodružstvo, tak aj na brehoch našich životov, popri lodkách našich príbuzných a sieťach práce, Slovo vzbudzuje Ježišovo volanie. Volá nás, aby sme spolu s ním a pre druhých zatiahli na hlbinu. Áno, Slovo vzbudzuje misiu, robí nás Božími poslami a svedkami pre svet plný slov, ale smädny po tom Slove, ktoré často ignoruje. Cirkv žije touto dynamikou: je povolávaná Kristom, on ju priťahuje a posieľa do sveta, aby o ňom vydávala svedectvo. Toto je dynamika Cirkvi.

Nemôžeme sa zaobísť bez Božieho slova, jeho jemnej sily, ktorá sa akoby v dialógu dotýka srdca, vtlača sa do duše, obnovuje ju Ježišovým pokojom, ktorý nás robí nepokojnými pre druhých. Ak sa pozrieme na Božích priateľov, svedkov evanjelia v dejinách na svätých, vidíme, že pre všetkých bolo Slovo rozhodujúce. Spomeňme si na prvého mnícha, svätého Antona, ktorého počas svätej omše zasiahol úryvok z evanjelia a zanechal všetko pre Pána; spomeňme si na svätého Augustína, ktorého život sa zmenil, keď Božie slovo uzdravilo jeho srdce; spomeňme si na svätú Teréziu od Dieťaťa Ježiša, ktorá objavila svoje povolanie pri čítaní listov svätého Pavla. A myslím na svätca, ktorého meno nosím, Františka z Assisi, ktorý po modlitbe čítal v evanjeliu, že Ježiš poslal svojich učeníkov kázať, a zvolal: „To chcem, to žiadam, to túžim robiť celým srdcom!“ (Tommaso Celano, Vitaprima IX, 22). Ich životy boli zmenené Slovom života, Pánovým slovom.

Je otázne, prečo sa však to isté nedeje aj mnohým z nás? Často počujeme Božie slovo, vstúpi do jedného ucha a vyjde druhým uchom von, prečo je tomu tak? Možno preto, ako nám ukazujú títo svedkovia, že nesmieme byť „hluchí“ k Slovu. To je naše nebezpečenstvo: sme zahlcovaní tisíckami slov a necháme si ujsť Božie slovo: počujeme ho, ale nepočujeme ho; počujeme ho, ale nezachovávame ho; ak ho aj zachovávame, nenecháme sa ním vyprovokovať k zmene. Predovšetkým ho čítame, ale sa ním nemodlíme, zatiaľ čo „čítanie Svätého písma má byť sprevádzané modlitbou, aby sa nadviazal dialóg medzi Bohom a človekom“ (Dei Verbum, 25). Nezabúdajme na dva základné rozmery kresťanskej modlitby: počúvanie

slova a adoráciu Pána. Urobme priestor pre premotené Ježišovo slovo a stane sa nám to, čo prvým učeníkom. Vráťme sa preto k dnešnému evanjeliu, ktoré nám prináša dve gestá, ktoré vyplývajú z Ježišovho slova: „zanechali siete a išli za ním“ (Mk 1, 18). Zanechali a nasledovali. Pozastavme sa nakrátko pri tom.

Zanechali. Čo zanechali? Čln a siete, teda život, ktorý viedli až do tej chvíle. Tak často s námahou opúšťame svoje istoty, svoje zvyky, pretože sa v nich zachytávame ako ryby v sieti. Ale tí, ktorí sú v kontakte so Slovom, sa uzdravujú z osídí minulosti, pretože živé Slovo nanovo interpretuje život, uzdravuje aj zranenú pamäť tým, že nám vstúpuje spomienku na Boha a jeho skutky voči nám. Písmo nás upevňuje v dobrote, pripomína nám, kto sme: vykúpené a milované Božie deti.

„Voňavé Pánove slová“ (porov. sv. František z Assisi, List veriacim) sú ako med, dávajú životu chuť: vzbudzujú Božiu sladkosť, živia dušu, zahŕňajú strach, premáhajú samotu. A tak ako umožnili týmto učeníkom zanechať opakujúci sa život na člnoch a v sieťach, tak v nás obnovujú vieru, očisťujú ju a zbavujú toľkých nečistôt, vracajú ju k jej počiatkom, k pramenistej čistote evanjelia. Tým, že nám Sväté písmo rozpráva o Božích skutkoch, oslobodzuje piliere ochromenej viery a umožňuje nám znovu si vychutnávať kresťanský život taký, aký skutočne je: príbeh lásky s Pánom.

Učeníci teda zanechali siete a potom išli za ním: za Učiteľom kráčali vpred. Totiž jeho Slovo, kým oslobodzuje človeka od záťaže minulosti a prítomnosti, robí ho zrelým v pravde a láske: oživuje srdce, otriasa ním, očisťuje ho od pokrytectva a naplňa nádejou. Samotná Biblia dosvedčuje, že živé a účinné je Božie slovo: „ako dažď a sneh“ pre pôdu (porov. Iz 55, 10 - 11); „ako oheň“, „ako kladivo, ktoré drví skalú“ (Jer 23, 29); ako ostrý meč, ktorý „rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca“ (Hebr 4, 12); ako neporušiteľné semeno (1 Pt 1, 23), ktoré, malé a skryté, kľíči a prináša ovocie (porov. Mt 13). „V Božom slove je skrytá taká účinnosť a sila, že je [...] pokrmom duše, čistým a večným prameňom duchovného života“ (Dei Verbum, 21).

AK NENAPLNÍME
SVOJU MYSEĽ
BOŽÍM SLOVOM,
**NEPRIATEĽ JU NAPLNÍ
STRACHOM, ÚZKOSŤOU,
STRESOM, OBAVAMI
A POKUŠENÍM...**

Nech nám Nedeľa Božieho slova pomáha vrátiť sa s radosťou k prameňom viery, ktorá sa rodí z počúvania Ježiša, Slova živého Boha. Zatiaľ čo sa neustále vravia a čítajú slová o Cirkvi, nech nám pomáha znovu objaviť Slovo života, ktoré zaznieva v Cirkvi! Inak skončíme tak, že budeme hovoriť viac o sebe ako o Ňom; a často v centre zostanú naše vlastné myšlienky a problémy, a nie Kristus so svojim slovom. Vráťme sa k prameňom, aby sme ponúkli svetu živú vodu, ktorú nemôže nájsť; a kým spoločnosť a sociálne médiá zdôrazňujú násilie slov, držíme sa miernosti Božieho slova, ktoré zachraňuje, je pokorné, nerobí hluk, vstupuje do srdca.

A nakoniec si položíme zopár otázok. Aké miesto vyhradzuje Božiemu slovu na mieste, kde žijem? Zrejme tam budú knihy, noviny, televízory, telefóny, ale kde je Sväté písmo? Mám

vo svojej izbe po ruke evanjelium? Čítam ho každý deň, aby som v ňom nachádzal životný smer? Nosím v taške vreckové Evanjelium, aby som ho mohol čítať? Často som ľuďom radil, aby mali evanjelium vždy so sebou, vo vrecku, v taške, v mobilnom telefóne: ak mi je Kristus drahší než čokoľvek iné, ako ho môžem nechať doma a nebrať si jeho slovo so sebou? A posledná otázka: prečítal som aspoň jedno zo štyroch evanjelií celé? Evanjelium je kniha života, je jednoduché a krátke, a predsa ho toľko veriacich nikdy neprečítalo od začiatku do konca. Bratia a sestry, ako hovorí Sväté písmo, Boh je „počiatok a pôvodca krásy“ (Múd 13, 3): nechajme sa podmaniť krásou, ktorú do života vnáša Božie slovo.

R. Nitran, farár

Motivácia

„Šimon, Šimon, hľa, satan si vás vyžiadal, aby vás preosial ako pšenicu. Ale ja som prosil za teba, aby neochabla tvoja viera. A ty, až sa raz obrátiš, posilňuj svojich bratov.“ Lk 22,31-32

Počas II. svetovej vojny prežilo americké mestečko Boise City v Oklahome hroznú noc. 5. júna 1943, tesne po pol noci, sa nad spiacou osadou objavila skupina neznámych lietadiel a začala bombardovať stred mesta. Vynára sa otázka, prečo sa Nemcom nikto nepostavil na odpor? Prečo radary nereagovali? Ako sa im to podarilo? Odpoveď je veľmi jednoduchá: bombardovanie nemali na svedomí Nemci, ale vlastná americká armáda! Ako k tomu došlo? Neďaleko mestečka sa nachádzala vojenská strelnica. Neskúsená posádka cvičného lietadla si pomýlila osvetlené ulice mesta so svetelnou navigáciou vo výcvikovom priestore a zhodila bomby na svojich nič netušiacich spoluobčanov. Aj keď to odnieslo len pár obchodov a ľuďom sa našťastie nič nestalo - bola to veľká hanba! I keď si to tí „piloti“ patrične odskákali, počas vojny sa zaradili medzi najlepších amerických letcov, ktorí sa stali doslova postrachom nemeckej „Luftwafe“. Vybrali ich do elitnej skupiny, ktorá mala bombardovať Berlín. Ako je to možné? Jeden z nich hovorí, že omyl v mestečku Boise City ich motivoval k náprave v letovej technike, chceli dosiahnuť čo najlepšie výsledky ...

Pozrime sa na motiváciu z druhej strany. Náznorným príkladom je sv. Peter. Jeho impulzivnosť ho často viedla k nerozvážnym činom.

Petrova povaha nám poskytuje mnoho ponaučení a inšpirácie. Jeho život nám pripomína, že aj napriek našim slabostiam a nedostatkom môžeme byť užitočnými nástrojmi v Božích rukách. Petrov príbeh je nádhernou ilustráciou, že Boh môže každý náš neúspech využiť k svojej oslave, k našej správnej motivácii a duchovnému rastu. Hoci každý z nás robí veľa chýb nemusíme si zúfať, pretože - kresťanom nie je ten, kto nikdy nerobí chyby! Kresťanom je ten, kto sa dokáže z chýb poučiť, s Božou pomocou povstať a na základe správnej motivácie lásky k Bohu a k ľuďom sa ich v budúcnosti vyvarovať.

R. Nitran, farár

PRED PÄŤDESIATIMI ROKMI

Rok 1974 – predposledný rok piatej päťročnice bol pre nás úspešný. Rozšíril sa ekonomický potenciál našej republiky. Naš hospodársky vývoj je rýchlejší ako predvídala piata päťročnica.

Popis obce

Vzhľad našej obce sa neustále mení. Pekne upravené je okolie školy, okolie kaštieľa a mení sa i vzhľad námestia. V novembri sa začalo s renováciou starej sály JRD na výrobné priestory pre závod Trikota Vrbové. V tom istom roku sa začala výstavba novej 15 bytovej družstevnej jednotky na Novej dobe.

Počasie

Prvá polovica januára bola hmlistá a sychravá. Dňa 17.1. dosiahla vrstva snehu hrúbku 12 až 15 cm. V dňoch 10. až 12.2. bolo krásne jarné počasie. Objavili sa snežienky. Na prvý jarný deň bolo pravé letné počasie +25°C. Počasie v máji bolo premenlivé. Mesiac júl bol teplotne pod priemer. Bolo chladné a daždivé počasie. Na tradičné chľetnícké hody bolo krásne slnečné počasie. Sucho veľmi sťažovalo jesenné práce. Úroda sa zberala za ťažkých podmienok. Dňa 26.11. napadol prvý sneh. Cez Vianoce bolo sychravé a daždivé počasie.

Obyvateľstvo

V roku 1974 sa narodilo 52 detí. Zomrelo 22 občanov. Manželstvo uzatvorilo 33 párov. Občianske preukazy boli vydané 74 žiakom ZŠ. Do obce sa prisťahovalo 55 občanov a odsťahovalo 24. Z obce sa trvalo odsťahoval do Žiliny súdr. Vojtech Potočný, ktorý tu pôsobil vyše 36 rokov ako

učiteľ matematiky na ZŠ.

Správa obce

Nové predajné priestory v roku nepribudli. Od októbra bol zatvorený hostinec „Na rohu“, ktorý sa adaptuje na bufet. V roku 1974 boli pri MNV v činnosti tieto prevádzkarne: maliarstvo-natieračstvo, holičstvo-kaderníctvo a povozníctvo. V roku 1974 od 1. apríla prišlo k zvýšeniu cien benzínu na 4.- Kčs, ale počnúc týmto dňom bola zrušená daň z motorových vozidiel.

Prepis je zachovaný v pôvodnom znení a úprave.

Je krátený.

Kronikár: G. Pockody

Fašiangy, 1974.

Krvavý bozk

Raz večer, keď slnko zapadalo,
niečo zlé sa stalo.
Na strome sedel zvláštny pán,
nebol tam však sám.
Pod stromom bolo dievča nevinné.
Jej slzy prezrádzali, že je smutné.
Zoskočil za ňou dolu.
Chúďatko dievča malo smolu,
lebo ten pán nebol človek.
Rodisko: doba starovek.
Sice má telo človeka,
jeho duša je krvilačne praveká.
„Čože tak sama túlaš sa?“
Neznámy pán pýta sa.
„Ach, pane, prepáčte, ak ruším vás.“
„Určite na to smutný dôvod máš.“
„Ako viete, že smutný dôvod mám?“
„Veľké slzy zdobia tváre tvojej rám.“
Dievča len smutne skloní hlavu.
Ten pán jej chytí rúčku malú.
„Nesmúť, dievčatko malé,
veď určite poznáš aj chvíle drahé.“

„Jaj, prečo smútiť nemôžem?
Áno, viem, že si tým nepomôžem.“
Utrel jej z líca slzičku,
„pod“ sadneme si na lavičku.“
Odvtedy sa s ním stretávala.
O pár týždňov ho v srdci mala.
On sa tiež tváril, že ju ľúbi.
Avšak, len priahol po jej krvi.
Jedného večera osudného,
za svitu mesačného,
priblížil sa veľmi blízko.
Svet navôkol bol tíško.
Myslela si, že jej bozk chce darovať.
On však chystal sa jej život zobrať.
Keď ku krku sa jej priblížil,
tak aj suchot netopierich krídel sa stíšil.
Do krku jej kusol, pán neznámy.
Krv prúdila dievčiny ranami.
Keď nevinnú dievčinu držal,
až vtedy pocítil šťastia svojho žiaľ.
Až vtedy si uvedomil, že ju rád mal.
Dievčinu mŕtvu upír v náručí zovieral.

Laura Jankovičová, 6.B

Čas pre seba a naše deti

Dlhšie sme sa neozvali, ale aby ste aj vy ostatní mali prehľad, o tom, čo sa deje v jednej zo štyroch bást kaštieľa, prinášame stručný prierez činnosti.

Keramika pre deti

Od septembra môžu deti pravidelne navštevovať kurz keramiky, ktorý sa koná každý pondelok. U detí je „patlanie“ sa s hlinou veľmi obľúbená aktivita a nám nezostalo nič iné, len vytvoriť dve skupiny. Keramikou si deti cvičia jemnú motoriku, podporujú zručnosť a tvorivosť. Približne raz za mesiac im keramikárka Veronika prinesie nimi vytvorené veci, ktoré si glazúrujú a neskôr sa vypália v peci. Deti majú už peknú zbierku svojich hlinených výtvorov.

Angličtina

Približne od začiatku školského roka funguje v Makovičke tiež angličtina pre deti od 4 rokov. Lekcie zabezpečuje, rovnako ako po minulé razy, anglická škola GoEnglish pod taktovkou Janky Kupcovej. Janka popri svojej novej úlohe mamy zaškolila pre našich angličtinárov novú lektorku z Čhtelnice, Katku Chrválovú, ktorej to s deťmi ide na jednotku. Hravá forma učenia angličtiny má u detí veľký úspech, čomu sa veľmi tešíme.

Besedy

V novom roku sme začali prednáškou s názvom Sila prírody, ktorá bola venovaná nielen téme zdravia našich detí, ale aj spôsobom, ako si my sami dokážeme pomôcť prírodnými švajčiarskymi výrobkami. Produkty Just a Nahrin nám bola predstaviť Katka Brezáková a je aj vám k dispozícii v prípade, že sa o sile týchto výrobkov budete chcieť presvedčiť sami. Linky na instagramové účty spomínaných ľudí sú uvedené nižšie.

Prínosné informácie ohľadne porúch príjmu potravy nám prišla priblížiť psychologička Nicole Kohútová. Téma sa týkala hlavne detí - možností ako predísť samotným príčinám vzniku poruchy potravy, aké bývajú spúšťače, čo si všímať a kde hľadať pomoc. Nicole sa nám na záver zverila aj so svojou osobnou skúsenosťou s anorexiou a bulímiou a s tým, ako sa z tejto svojej životnej etapy dostala. Je dôležité pripomenúť, že akékoľvek informácie či pomoc možno hľadať cez portál OZ Chuť žiť.

Workshopy

Počas prebiehajúceho kurzu keramiky pre deti vznikol dopyt po workshope keramiky pre dospelých. Keďže práca na hrnčiarskom kruhu v našich priestoroch nie je veľmi vhodná, Veronika pre nás vymyslela výrobky, ktoré si možno vyrobiť vlastnými rukami. Všetci prihlásení účastníci vytvorili šálku na kávu spolu s podšálkou. Workshop sa pre veľký záujem nakoniec konal v dvoch termínoch a vyzerá to tak, že v máji bude v ponuke ďalší termín, kedy sa opäť budete môcť prísť zoznámiť s prácou z hliny.

Jarné prázdniny sme po prvýkrát poňali formou doobedňajšieho tábora pre deti od 5 do 10 rokov. Makovička praskala vo švíkoch! Kreativita bola odrazovým mostíkom na každý deň. Tak ako každý pondelok, aj tento sme ponechali Veronike, ktorá deťom dala hrudku hliny a mohli tvoriť. V utorok nás navštívil ilustrátor Filip Horník, s ktorým deti kreslili, streda patrila Janke a tvoreniu s polymérovej hmoty. Štvrtok bol kulinársky deň, kedy sme si spolu upiekli chutné sušienky a muffiny a v piatok sa deti zahrali na malých Picassov, kedy si na plátno namalovali svoj obrázok. Tábor bola pre nás nová skúsenosť, určite však nie posledná. O všetkom sa včas

dozviete.

Bazár, workshopy, besedy a kurzy budú pokračovať aj naďalej dovtedy, dokedy bude chuť a záujem pokračovať. Predbežne informujeme, že 12. júla sa uvidíme na našej najväčšej akcii – na Pikniku na nádvorí. Tento termín si nezapadnite zapísať do kalendárov! Aby ste sa včas dozvedeli o najbližších podujatiach, sledujte účet Makovičky na Instagrame alebo Facebooku. Spravte si čas pre seba alebo pre vaše deti.

Vaše Makovice

Foto: Archív MC Makovička

Kontaktné instagramové účty

@makovicka_makova, @j_art_keramik,

@goenglish_anglictinapredeti, @jn_katarina_brazakova,

@nicole.dula.sk, @filip_hornik

39. ročník BEH OSLOBODENIA ČHTELNICE

27. apríla 2024

Kategórie žiakov MŠ a ZŠ štart o 9.00 h.
 Kategórie dospelých štart o 10.00 h.
 Registrácia od 8.15 h. do 9.30 h. (žiactvo do 8.30 h.)
 „Chôdzou k oslobodeniu tela i duše“ - 6 km voľný štýl -
 bez registrácie štart o 9.30 h.

Viac info na
 033/7794205

Obec Čhtelnica
 usporiada v spolupráci
 so Základnou školou v Čhtelnici
39. ročník
BEH OSLOBODENIA
ČHTELNICE

- * Dátum, štart: sobota **27. apríla 2024**
 o **10.00 h.** (dospelí)
 rámcové kategórie žiactva sa začnú
 o 9.00 h.
- * Prezentácia: Nám. 1. mája,
 Čhtelnica, od 8.15 do 9.30 h. (žiactvo
 do 8.30 h.)
- * Šatne: Základná škola Čhtelnica
- * Trať: asfaltový úsek v obci + terén
 v karpatských lesoch (10,3 km), treť
 nemožno použiť
- * Sprievodné súťaže: deti
 predškolského veku a žiactvo
 pobežia v uliciach obce
- * Štartovné (10,3km): online 5€/
 na mieste 7€
- * Prihlášky: VysledkovyServis.sk –
 len pre hlavný beh 10,3km

*Podporte svoje zdravie a našich
 bežcov! Podťe si časť (6 km) „trasy
 oslobodenia“ prejsť vo svojom tempe
 a štýle (rýchlou chôdzou, chôdzou
 s turistickými paličkami či bez...).*
O 9:30 štartujeme nultý ročník
„Chôdzou k oslobodeniu tela
i duše“, bez registrácie a poplatkov.

Ďalšie podrobnosti sú na:
[http://beh-oslobodenia-
 chtelnice.webnode.sk](http://beh-oslobodenia-

 chtelnice.webnode.sk)

OSLAVA 90. VÝROČIA TJ DRUŽSTEVNÍK ČHTELNICA

Dňa 29.6. 2024 (sobota) sa na ihrisku v Čhtelnici uskutočnia oslavy 90. výročia vzniku TJ Družstevník Čhtelnica.

Futbalisti rôznych vekových kategórií si pre všetkých členov, sponzorov, fanúšikov a hráčov pripravili celodenný program, ktorý bude ukončený večernou zábavou v sprievode kapely Country Duo.

Počas celej akcie bude k dispozícii bufet s občerstvením, kde si budete môcť pochutnať na tradičnom guláši, sladkých palacinkách pive a kofole.

Program, ktorý sa začne o 9.00 hod. otvorí zápas U9. V ňom sa počas dvoch hodín odohrá mini turnaj 4 družstiev 2x15 minút. Ďalšie zápasy sa v priateľskom duchu odohrajú nasledovne:

U11 11.30 – 12.30

U13 13.00 – 14.00

U19 14.30 – 15.30

Starí páni vs Legendy 16.00 – 17.00

Sprievodný program, ktorý sa začne o 17.00 hod., otvorí odovzdávanie plaket bývalým futbalistom nad 70 rokov. Nasledovať bude freestyle futbalové vystúpenie, po ktorom každý zúčastnený dostane možnosť získať podpis od osobností miestneho futbalu.

Na programe je aj zábavný a netradičný Bubblefutbal a bohatá tombola. Počas programu bude v areáli prístupný aj skákací hrad pre najmenších fanúšikov.

Po skončení sprievodného programu si na ihrisku o 18.30 hod. zmerajú sily TJ Čhtelnica s TJ Dechtice. Po zápase bude nasledovať zábava v hudobnom sprievode Country Duo.

Príďte spoločne osláviť toto významné jubileum!

Text: N. Malovcová

Poľovná zver – rys ostrovid

Rys ostrovid (*Lynx lynx*) je najväčšia mačkovitá šelma v Európe, a teda aj na Slovensku. Vyskytuje sa na niekoľkých izolovaných územiach v strednej, severovýchodnej Európe, ale žije aj na Sibíri. Žiaľ, vo väčšej časti Európy bol rys vyhubený stálym prenasledovaním. Vďaka zavedeniu celoročnej ochrany od r. 1999 sa u nás počet jedincov zvýšil na viac ako 400 ks. Na Slovensku bol doložený výskyt na 54 % územia.

Dĺžka tela rysa dosahuje až 120 cm, dĺžka chvosta 25 cm, výška v kohútiku 70 cm. Samci môžu vážiť až 35 kg, samice sú vždy o niečo menšie a ľahšie, s váhou do 21 kg. Hustá srst' je sivožltá až hrdzavohnedá s nápadnými hnedočervenými škvrnami. Charakteristickým znakom všetkých rysov sú trojuholníkové uši so 4 cm dlhými čiernymi chlpmi na ich koncoch a tiež čierny koniec chvosta. V zime býva škvrnitosť menej výrazná ako v lete, spodok tela a vnútorné strany nôh sú biele. Mohutné a silné laby umožňujú dobrý pohyb aj vo vysokom snehu. Jeho stopa je okrúhla a meria 8 až 10 cm bez znateľných pazúrov, ktoré rys pri pohybe zasúva. Rys pri chôdzi šľape zadnými nohami, presne tam, kde sa prednými nohami dotkol zeme, aby zanechal menej stôp. Pri kluse sú stopy v jednej čiare, len pri prikrádaní ku koristi sa krížia. Rys má výborný sluch a zrak. Za denného svetla rozozná hlodavca na 75 m, zajaca na 300 m, svišťa na 400 m, srnca na 500 m.

Rys u nás osídľuje vyššie položené lesné komplexy stredného, východného a severného Slovenska. Zvlášť obľubuje skalnaté lesné terény a teplé južné stráne. Jeho revír je dosť rozsiahly a má rozlohu až 35 km štvorcových, v ktorom sa zdržiava len určitú dobu, podľa hojnosti potravy. Značkuje si ho močom a neznáša v ňom nijakých konkurentov. Pomerne presne dodržiava svoje chodníky a v sledení za korisťou prejde za noc aj 20 km. Keď je pri nej celkom blízko, zaútočí na ňu jedným až 5 m dlhým skokom, alebo niekoľkými kratšími skokmi. Keď sa útok nevydarí, korisť prenasleduje maximálne 100 m. Rys je aktívny predovšetkým za súmraku a v noci. Najdôležitejšou zložkou potravy rysa je raticová zver, najmä srnčia, slabé jedince jelenej zveri, muflón, daniel, kamzík, malé diviaky. Potravu však tvoria aj zajace, mačky, vtáky, líšky a hospodárske zvieratá do veľkosti ovce a kozy. Jeden rys uloví ročne viac ako 70 ks srnčej zveri. V oblastiach, v ktorých sa rys začína znovu usadzovať, môžu byť tieto straty srnčej zveri omnoho vyššie. Má aj regulačnú úlohu. Za obeť mu padnú také zvieratá, ktoré sú slabšie, choré alebo zranené. Vyselektuje zviera z populácie, ktorej takto pomáha zachovávať jedince s najlepšou genetickou výbavou pre život v daných prírodných pomeroch. Má nezastupiteľný podiel na ich dobrej vekovej štruktúre a zdravotnom stave.

V dávnej minulosti bol jeho výskyt možný aj v nížinách napr. pri Nových Zámkoch, ale ľudia ho tu vyhubili. Ako sa zvyšuje jeho početnosť (cez 400 ks), tak výskyt zisťujeme aj v lokalite Malých Karpát. Prvýkrát sme ho zaznamenali v roku 2016, keď ho videlo viac ľudí a okrem stôp v snehu bolo nájdených aj niekoľko kusov strhutej zveri. Typické pre rysa je, že svoju korisť načína na slabinách a stehnách, potom ju zahrabáva. Našli sme však jeden kus vytiahnutý aj na strome. Každý deň loví čerstvú potravu a keď sa mu to nepodarí, vtedy sa vracia k už ulovenej a schovanej koristi. Aj v roku 2023 sa v našej lokalite pohyboval rys, ktorého videlo niekoľko poľovníkov.

Rysy sa pária vo februári a marci. Samec vyhľadáva samicu podľa pachových značiek a potom prechodne žijú vo dvojici. Rysia samica rodí po 70 dňoch v neprístupnom a dobre ukrytom brlohu v máji najčastejšie dve až štyri mláďatá. Ich hmotnosť je najviac 300 g. Po 12 dňoch sa im otvárajú oči. Rysica ich dojčí asi pol roka a po 50 dňoch začínajú prijímať aj mäsitú potravu, ktorú im matka donáša. Mláďatá rýchlo rastú a matka ich priúča k spoločnému lovu. S matkou zostávajú do februára až marca budúceho roka. Vtedy už majú hmotnosť cca 10 kg. Keď sa rodinka rozpadne, musia si mladé jedince nájsť nové voľné teritórium. Znamená to, že početnosť rysov sa v určitom regióne nezvyšuje. Rysy pohlavne dospievajú v treťom roku svojho života a dožívajú sa až 18 rokov. Samce žijú po celý rok samotársky a veľmi utajene. S rysicou sa stretávajú len v čase párenia.

Veľké množstvo rysov z nášho územia bolo vyvezených na zazverenie do iných štátov, v ktorých bol tento druh v minulosti vyhubený. Úspešne boli vypustené v Slovinsku, na Šumave v Česku, ale aj vo Švajčiarsku, Francúzsku, Rakúsku, Nemecku. Aj tu je vidieť vynikajúcu dlhoročnú prácu našich poľovníkov a lesníkov pri záchrane už skoro vyhynutého druhu zveri.

Stretnúť rysa v prírode je veľké šťastie, nakoľko je to veľmi opatrná šelma, ktorá zďaleka uteká pred človekom. Človeka rys napadne len v sebaobrane, keď je poranený a človek by sa chcel k nemu priblížiť alebo je napadnutý besnotou, ktorú tak intenzívne nerozširuje ako líška, lebo obyčajne zalezie do úkrytu a tam uhynie. Rysa postihujú aj iné infekčné choroby, známe u domácich mačiek. Z parazitických červov treba spomenúť svalovce a pásomnice. Okrem vlka, prípadne medveďa, rys u nás nemá prirodzených nepriateľov.

Text: I. Cisár

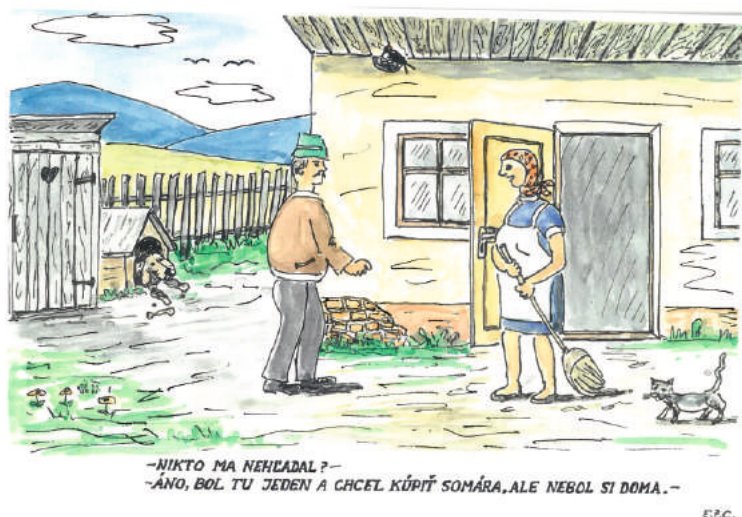
Foto: stock.adobe.com, T. Hulík

Foto: Tomáš Hulík, <https://www.wwf.sk/>

Foto: stock.adobe.com

Odvoz Odpadu

Mobilná aplikácia **Odvoz Odpadu** Harmonogram odvozu odpadu v mobile

Ide o mobilnú aplikáciu Odvoz Odpadu, ktorá prakticky nahrádza tlačené zberové kalendáre. Jej používanie je bezplatné a jednoduché. Obyvateľ si ju stiahne do telefónu s OS Android prostredníctvom obchodu Google Play, zo zoznamu si vyberie svoju obec a aplikáciu mu prostredníctvom notifikácie vždy pripomenie blížiaci sa zber triedeného odpadu.

Sťahujte teraz zadarmo! Zapnite si upozornenia a už nezabudnete pripraviť odpad včas pred odvozom smetiarmi.

Okrem inštruktážnych videí máme pre Vás skvelý tip, ako si uľahčiť triedenie odpadu.

<https://envipak.sk/>

Vývoz odpadov

Apríl

02.04. – BRKO
05.04. – BRKO
08.04. – BRKO
10.04. – KO
11.04. – KO
12.04. – BRKO
15.04. – BRKO
18.04. – Plasty
19.04. – Plasty
22.04. – BRKO
26.04. – BRKO
29.04. – BRKO

Máj

02.05. – KO
03.05. – KO+BRKO
06.05. – BRKO
10.05. – BRKO
13.05. – BRKO
16.05. – Plasty
17.05. – Plasty+BRKO

20.05. – BRKO
22.05. – KO
23.05. – KO
24.05. – BRKO
27.05. – BRKO
31.05. – BRKO

Jún

03.06. – BRKO
07.06. – BRKO
10.06. – BRKO
12.06. – KO
13.06. – KO+Plasty
14.06. – Plasty+BRKO
17.06. – BRKO
21.06. – BRKO
25.06. – BRKO
28.06. – BRKO

KO - Komunálny odpad
BRKO - Biologicky rozložiteľný
kuchynský odpad

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

PORUCHOVÉ LINKY

Elektrina – 0800 111 567
Voda – 033/596 61 94
Plyn – 0850 111 727
Kábllovka – 0902 441 588
Tiesňové volanie – 112

OBECNÝ ÚRAD

033/779 41 25, 033/779 42 05
0901 910 009

Po 8:00 - 12:00 13:00 - 15:30
Ut **nestránkový deň**
St 8:00 - 12:00 13:00 - 17:00
Št **nestránkový deň**
Pi 8:00 - 13:00

OBECNÝ PODNIK SLUŽIEB

033/779 42 02

POŠTA Chtelnica

033/779 41 38

Po 8:00 - 12:00 13:00 - 15:00
Ut 8:00 - 12:00 13:00 - 15:00
St 8:00 - 12:00 13:00 - 17:00
Št 8:00 - 12:00 13:00 - 15:00
Pi 8:00 - 12:00 13:00 - 15:00

LEKÁREŇ

033/779 42 60

AMBULANCIA VŠEOBECNÉHO

LEKÁRA

MUDr. Lucia Gajdošová

033/779 41 18 - od 13:00 do 14:00
ambulanciachtelnica@gmail.com

AMBULANCIA PRE DETI

A DORAST s. r. o.

MUDr. Lucia Želeňáková

MUDr. Jana Kopasová

033/779 42 11/0911 911 923

info@pediatriachtelnica.sk

ZBERNÝ DVOR*

pondelok zatvorené

ut/str/št/pia 8:30 - 16:30

sobota 8:00 - 13:00

nedeľa zatvorené

Obedné prestávky (okrem soboty)
12:00 - 12:30

*zmena otváracích hodín počas zimného obdobia